

PRZEDMIOTOWE ZASADY OCENIANIA Z BIOLOGII DLA KLASY VI

I. Informacje ogólne

I.I. Cele oceniania:

- 1) informowanie ucznia o poziomie jego osiągnięć edukacyjnych i jego zachowaniu oraz o postępach w tym zakresie,
- 2) udzielanie uczniowi pomocy w nauce poprzez przekazanie uczniowi informacji o tym, co zrobił dobrze i jak powinien dalej się uczyć,
- 3) udzielanie uczniowi wskazówek do samodzielnego planowania własnego rozwoju,
- 4) motywowanie ucznia do dalszych postępów w nauce,
- 5) monitorowanie bieżącej pracy ucznia,
- 6) dostarczanie rodzicom i nauczycielom informacji o postępach i trudnościach w nauce i zachowaniu ucznia oraz o szczególnych uzdolnieniach ucznia.

I.II. Zasady oceniania:

- 1)zasada jawności ocen zarówno dla ucznia jak jego rodziców;
- 2)zasada częstotliwości i rytmiczności - uczeń oceniany jest na bieżąco i rytmicznie. Ocena końcowa nie jest średnią arytmetyczną ocen cząstkowych;
- 3)zasada jawności kryteriów - uczeń i jego rodzice znają kryteria oceniania, zakres materiału z każdego przedmiotu oraz formy pracy podlegające ocenie;
- 4)zasada różnorodności wynikająca ze specyfiki każdego przedmiotu;
- 5)zasada różnicowania wymagań - zadania stawiane uczniom mają zróżnicowany poziom trudności i dają możliwość uzyskania wszystkich ocen;
- 6)zasada otwartości - PZO podlegają weryfikacji i modyfikacji w oparciu o okresową ewaluację.

II. Sposoby sprawdzania osiągnięć edukacyjnych uczniów

Ocenianiu podlegać będą:

1. Wypowiedzi ustne - oceniane są pod względem rzeczowości, stosowania języka chemicznego, umiejętności formułowania dłuższej wypowiedzi. Przy odpowiedzi ustnej obowiązuje znajomość materiału z trzech ostatnich lekcji; w przypadku lekcji powtórzeniowych z całego działu.

2. Sprawdziany pisemne, całogodzinne - przeprowadzane po zakończeniu każdego działu; zapowiadane są tydzień wcześniej, poprzedzone lekcją powtórzeniową oraz wpisane do e-dziennika.

3. Kartkówki 10 – 15 min. - obejmujące materiał z najwyżej trzech ostatnich lekcji; nie muszą być zapowiadane.

4. Zadania domowe – przynajmniej jedna ocena w semestrze, ocenie podlegają zadania w zeszytach ćwiczeń.

5. Dodatkowa aktywność: aktywność na lekcjach, umiejętność samodzielnego rozwiązywania problemów, współpraca w zespole, udział w dyskusjach prowadzących do końcowych wniosków. Za aktywność na lekcji uczeń może otrzymać plusy. Gdy zgromadzi 10 plusów uzyskuje ocenę bardzo dobrą. W przypadku dużej aktywności na lekcji uczeń może otrzymać ocenę bardzo dobrą.

Ocenie podlega również aktywność negatywna ucznia. Uczeń, który przeszkadza w prowadzeniu zajęć, nie uważa oraz nie wykonuje poleceń nauczyciela otrzymuje minus. W przypadku otrzymania przez ucznia 5 minusów, nauczyciel stawia uczniowi ocenę niedostateczną.

Podczas oceny sprawdzianów pisemnych lub kartkówek przyjmuje się następującą skalę punktową:

- 0% - 29% - ocena niedostateczna
- 30% do 50% punktów - ocena dopuszczająca
- 51% do 74% punktów - ocena dostateczna
- 75% do 89% punktów - ocena dobra
- 90% do 99% punktów - ocena bardzo dobra

- 100% - ocena celująca.

6. Konkursy i olimpiady – dla uczniów będących laureatami etapu I przewidziana jest celująca ocena częściowa, natomiast uczniowie, którzy są laureatami etapu II przewidziane jest podwyższenie oceny semestralnej lub końcowo-rocznej o jeden stopień.

7. Uczeń może uzyskać również ocenę za inne formy aktywności, np. opracowanie ciekawych materiałów, referaty, prezentacje multimedialne, doświadczenia, zadania dodatkowe w zeszytach ćwiczeń.

III. Sposoby dokumentowania osiągnięć uczniów

1. Przy każdej ocenie w dzienniku lekcyjnym jest wpis określający rodzaj aktywności ucznia, zakres materiału i forma sprawdzianu.

2. Wystawienie oceny semestralnej i końcowo-rocznej dokonuje się na podstawie ocen częściowych, przy czym większą wagę mają oceny ze sprawdzianów, w drugiej kolejności są odpowiedzi ustne i kartkówki. Pozostałe oceny są wspomagające.

IV. Sposoby korygowania niepowodzeń szkolnych

1. Uczeń ma prawo poprawić ocenę niedostateczną uzyskaną ze sprawdzianu podsumowującego dział w terminie 7 dni od daty wpisania oceny do dziennika lub w innym terminie ustalonym przez nauczyciela.

2. Raz w ciągu śródrocza uczeń może poprawić dowolną ocenę uzyskaną ze sprawdzianu podsumowującego dział w terminie 7 dni od daty wpisania oceny do dziennika.

3. Do dziennika obok oceny uzyskanej poprzednio wpisuje się ocenę uzyskaną z poprawy.

4. W przypadku gdy uczeń nie zgłosi się na poprawę w ciągu 7 dni lub w terminie wyznaczonym przez nauczyciela traci możliwość poprawy.

5. Oceny bieżące z kartkówek, zadań domowych, pracy na lekcji, odpowiedzi ustnych, ćwiczeń nie podlegają poprawie.

7. Za niesamodzielną pracę ucznia (tzw. ściąganie na kartkówce, sprawdzianie, niesamodzielną pracę domową) uczeń może otrzymać ocenę niedostateczną.

6. Uczeń, który nie pisał sprawdzianu z powodu nieobecności jest zobowiązany do napisania go na najbliższej godzinie lekcyjnej. Wyjątek stanowi długotrwała nieobecność ucznia – wtedy ustalany jest indywidualny termin.

7. Uczeń może być zwolniony przez nauczyciela z pisania pracy klasowej, kartkówki lub odpowiedzi ustnej w wyjątkowych sytuacjach losowych.

8. Istnieje możliwość konsultacji z nauczycielem w przypadku, gdy uczeń zgłosi chęć uzupełnienia braków z przedmiotu.

V. Tryb i warunki uzyskania wyższej niż przewidywana rocznej oceny z zajęć edukacyjnych

1) Uczeń może ubiegać się o podwyższenie przewidywanej oceny tylko o jeden stopień i tylko w

przypadku gdy co najmniej połowa uzyskanych przez niego ocen cząstkowych jest równa ocenie, o którą się ubiega, lub od niej wyższa.

2) Warunki ubiegania się o ocenę wyższą niż przewidywana:

- frekwencja na zajęciach z biologii nie niższa niż 80% (z wyjątkiem długotrwałej choroby);
- usprawiedliwienie wszystkich nieobecności na zajęciach;
- przystąpienie do wszystkich przewidzianych przez nauczyciela form sprawdzianów i prac pisemnych;
- uzyskanie z wszystkich sprawdzianów i prac pisemnych ocen pozytywnych (wyższych niż ocena niedostateczna), również w trybie poprawy ocen niedostatecznych,
- skorzystanie z wszystkich oferowanych przez nauczyciela form poprawy, w tym - konsultacji indywidualnych.

3) Uczeń spełniający wszystkie warunki najpóźniej na 7 dni przed klasyfikacyjnym zebraniem Rady Pedagogicznej przystępuje do przygotowanego przez nauczyciela przedmiotu dodatkowego sprawdzianu pisemnego, obejmującego tylko zagadnienia ocenione poniżej jego oczekiwań.

4) Sprawdzian, oceniony zgodnie z przedmiotowymi zasadami oceniania, zostaje dołączony do dokumentacji wychowawcy klasy.

5) Poprawa oceny rocznej może nastąpić jedynie w przypadku, gdy sprawdzian został zaliczony na ocenę, o którą ubiega się uczeń lub ocenę wyższą.

6) Ostateczna ocena roczna nie może być niższa od oceny proponowanej, niezależnie od wyników sprawdzianu, do którego przystąpił uczeń w ramach poprawy.

V. INNE

1) Oceny są jawne dla ucznia i jego rodziców (prawnych opiekunów).

2) Na wniosek ucznia lub jego rodziców (prawnych opiekunów) nauczyciel uzasadnia ustaloną ocenę.

3) Na wniosek ucznia lub jego rodziców (prawnych opiekunów), sprawdzone i ocenione pisemne prace kontrolne oraz inna dokumentacja dotycząca oceniania ucznia jest udostępniana uczniowi lub jego rodzicom (prawnym opiekunom) podczas dyżurów konsultacyjnych nauczyciela.

4) Uczeń ma prawo zgłosić raz w semestrze nieprzygotowanie do zajęć, nie dotyczy to lekcji powtórzeniowych i zapowiedzianych wcześniej sprawdzianów (wyjątkiem jest powrót do szkoły po długiej nieobecności); nieprzygotowanie należy zgłaszać przed lekcją (podczas sprawdzania listy obecności).

5) Każdy uczeń w ciągu okresu powinien otrzymać co najmniej 4 /cztery / oceny.

6) Oceny podawane są uczniom do wiadomości i na bieżąco wpisywane do dziennika lekcyjnego. Oceny z odpowiedzi ustnej, jak również inne spostrzeżenia dotyczące postępów edukacyjnych ucznia mogą być wpisywane do zeszytu przedmiotowego, jako informacja dla rodziców i winne być podpisane przez rodziców.

- 7) Zapowiedziane sprawdziany nie powinny być przekładane bez szczególnie ważnych powodów.
- 8) Każdy sprawdzian i kartkówkę uczeń musi zaliczyć w terminie uzgodnionym z nauczycielem – nie później jednak niż do tygodnia od daty sprawdzianu (kartkówki) lub powrotu do szkoły po czasowej nieobecności. W przypadku ponownej nieobecności ucznia w ustalonym terminie uczeń pisze sprawdzian po powrocie do szkoły. Zaliczenie polega na pisaniu sprawdzianu o tym samym stopniu trudności. W sytuacjach uzasadnionych nauczyciel może zwolnić ucznia z zaliczania zaległego sprawdzianu. Brak zaliczenia pracy pisemnej nauczyciel oznacza wpisując w rubrykę ocen „-”
- 9) Sprawdziany i inne prace pisemne są przechowywane w szkole do końca danego roku szkolnego.

VI. Sposób przekazywania rodzicom informacji o postępach i trudnościach w nauce

- 1) Nauczyciel na początku każdego roku szkolnego informuje uczniów i rodziców o wymaganiach edukacyjnych niezbędnych do uzyskania poszczególnych śródrocznych i rocznych ocen klasyfikacyjnych.
- 2) O ocenach cząstkowych lub końcowych informuje rodziców:
- wychowawca klasy na zebraniach lub w czasie indywidualnych spotkań,
 - nauczyciel uczący w czasie dyżurów nauczycielskich oraz za pośrednictwem e-dziennika.
- 3) Sprawdzone i ocenione pisemne prace ucznia są udostępniane do wglądu rodzicom w jeden z następujących sposobów:
- na prośbę rodzica nauczyciel udostępnia do wglądu pracę pisemną ucznia podczas indywidualnych konsultacji na terenie szkoły,
 - nauczyciel udostępnia do wglądu prace pisemne uczniów podczas zebrań rodziców.

VII. Ogólne kryteria oceniania z biologii

Ustala się następujące szczegółowe kryteria ocen:

Ocenę celującą otrzymuje ją uczeń, który:

- ✓ opanował pełen zakres wiedzy przewidziany w programie,
- ✓ samodzielnie i twórczo rozwija własne uzdolnienia, przetwarza i prezentuje wiadomości, posługując się terminologią biologiczną,
- ✓ biegle posługuje się zdobytymi wiadomościami w rozwiązywaniu problemów teoretycznych i praktycznych, proponuje rozwiązania nietypowe,
- ✓ formułuje problemy i rozwiązuje je w sposób twórczy,
- ✓ korzysta z wiedzy fizycznej, chemicznej oraz informatycznej w celu pełnego wyjaśnienia procesów biochemicznych oraz fizjologicznych,
- ✓ gromadzi materiały pomocnicze do nauki biologii,
- ✓ prowadzi dokumentację swojej pracy,
- ✓ jest bardzo zaangażowany i aktywny na lekcjach,

- ✓ bierze udział w konkursach i olimpiadach biologicznych, osiąga wysokie wyniki,
- ✓ w pracach pisemnych osiąga 100% punktów możliwych do zdobycia i w pełni odpowiada na dodatkowe pytania.

Ocenę bardzo dobrą otrzymuje ją uczeń, który:

- ✓ pełen zakres wiedzy przewidziany w programie,
- ✓ sprawnie posługuje się zdobytymi wiadomościami i umiejętnościami,
- ✓ samodzielnie rozwiązuje problemy teoretyczne i praktyczne, stosuje posiadaną wiedzę do rozwiązywania zadań i problemów w nowych sytuacjach,
- ✓ wykazuje szczególne zainteresowanie biologią,
- ✓ samodzielnie planuje i prowadzi różne obserwacje oraz eksperymenty, stawia hipotezy, analizuje i interpretuje wyniki, formułuje wnioski, wyjaśnia fizyczne i chemiczne aspekty zjawisk oraz procesów biologicznych, rozwiązuje zadania dodatkowe,
- ✓ korzysta z najnowszych i aktualnych źródeł informacji popularnonaukowej,
- ✓ prezentuje swoją wiedzę posługując się poprawną terminologią biologiczną,
- ✓ bierze udział w szkolnych konkursach biologicznych lub ekologicznych i osiąga bardzo dobre wyniki,
- ✓ systematycznie i starannie prowadzi zeszyt przedmiotowy, ma zaliczone zadania domowe,
- ✓ aktywnie uczestniczy w lekcjach,
- ✓ w pisemnych sprawdzianach wiedzy i umiejętności osiąga od 90% do 99% punktów możliwych do zdobycia.

Ocenę dobrą otrzymuje ją uczeń, który:

- ✓ opanował materiał programowy w stopniu zadowalającym,
- ✓ posiada w dużym zakresie wiadomości i umiejętności określone programem nauczania biologii w danej klasie, poprawnie stosuje wiadomości, samodzielnie rozwiązuje zadania dodatkowe,
- ✓ sporządza notatki słowne i graficzne z samodzielnej pracy, wykonuje proste eksperymenty oraz dokumentuje wyniki,
- ✓ posługuje się mikroskopem i zna sprzęt laboratoryjny,
- ✓ bierze udział w szkolnych konkursach biologicznych lub ekologicznych,
- ✓ rozwiązuje zadania teoretyczne lub praktyczne o średnim stopniu trudności,
- ✓ jest aktywny na lekcji,
- ✓ systematycznie prowadzi zeszyt przedmiotowy, ma zaliczone zadania domowe,
- ✓ w pracach pisemnych osiąga od 75% do 89% punktów.

Ocenę dostateczną otrzymuje ją uczeń, który:

- ✓ posiada wiadomości i umiejętności przystępne, niezbyt złożone, najważniejsze w nauczaniu biologii oraz takie które można wykorzystać w sytuacjach szkolnych i pozaszkolnych,
- ✓ rozwiązuje typowe zadania i problemy,
- ✓ korzysta z atlasów, leksykonów, słowników w celu wyjaśnienia pojęć biologicznych, często przy pomocy nauczyciela,
- ✓ wyciąga wnioski z prostych obserwacji i doświadczeń,
- ✓ wykazuje się aktywnością w stopniu zadowalającym,
- ✓ prowadzi zeszyt przedmiotowy, ma zaliczone zadania domowe,
- ✓ w przypadku prac pisemnych osiąga od 51% do 74% punktów.

Ocenę dopuszczającą otrzymuje ją uczeń, który:

- ✓ ma braki w opanowaniu wiadomości i umiejętności określonych programem na poziomie minimum programowego, ale nie przekreślają one możliwości dalszego kształcenia,
- ✓ wykonuje proste polecenia oraz rozwiązuje nieskomplikowane zadania praktyczne, pod kierunkiem nauczyciela,
- ✓ w niewielkim stopniu łączy wiedzę biologiczną z praktyką,
- ✓ wiadomości przekazuje w sposób nieporadny, nie używając terminologii biologicznej,
- ✓ jest mało aktywny na lekcji,
- ✓ prowadzi zeszyt przedmiotowy,
- ✓ w przypadku prac pisemnych osiąga od 30% do 50% punktów.

Ocene niedostateczną otrzymuje ją uczeń, który:

- ✓ nie posiada wiadomości i umiejętności z zakresu minimum programowego w danej klasie, a braki te uniemożliwiają dalsze zdobywanie wiedzy z biologii,
- ✓ nie posługuje się terminologią biologiczną,
- ✓ nie potrafi posługiwać się przyrządami biologicznymi,
- ✓ wykazuje się brakiem systematyczności w przyswajaniu wiedzy i wykonywaniu prac domowych,
- ✓ nie podejmuje próby rozwiązania zadań o elementarnym stopniu trudności nawet przy pomocy nauczyciela,
- ✓ wykazuje bierną postawę na lekcji,
- ✓ nie prowadzi systematycznie zeszytu przedmiotowego, nie odrabia zadań i ćwiczeń domowych,
- ✓ w przypadku prac pisemnych osiąga od 0% do 29%.

VIII. Wymagania na poszczególne oceny szkolne dla klasy VI

Dział	Temat	Poziom wymagań				
		ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca

I. Świat zwierząt	1. W królestwie zwierząt	<p><i>Uczeń:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia wspólne cechy zwierząt wyjaśnia, czym różnią się zwierzęta kręgowce od bezkręgowych 	<p><i>Uczeń:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia poziomy organizacji ciała zwierząt podaje przykłady zwierząt kręgowych i bezkręgowych 	<p><i>Uczeń:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> definiuje pojęcia <i>komórka, tkanka, narząd, układ narządów, organizm</i> na podstawie podręcznika przyporządkowuje zwierzę do odpowiedniej grupy systematycznej 	<p><i>Uczeń:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje bezkręgowce i kręgowce charakteryzuje pokrycie ciała bezkręgowców i kręgowców podaje przykłady szkieletów bezkręgowców 	<p><i>Uczeń:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> prezentuje stopniowo komplikującą się budowę ciała zwierząt na podstawie opisu przyporządkowuje zwierzę do odpowiedniej grupy systematycznej
	2. Tkanki: nabłonkowa, mięśniowa i nerwowa	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, czym jest tkanka wymienia podstawowe rodzaje tkanek zwierzęcych przy pomocy nauczyciela przeprowadza obserwację mikroskopową tkanek zwierzęcych i rysuje obrazy widziane pod mikroskopem 	<ul style="list-style-type: none"> wymienia najważniejsze funkcje wskazanej tkanki zwierzęcej opisuje budowę wskazanej tkanki przy niewielkiej pomocy nauczyciela przeprowadza obserwację mikroskopową tkanek zwierzęcych i rysuje obrazy widziane pod mikroskopem 	<ul style="list-style-type: none"> określa miejsca występowania w organizmie omawianych tkanek samodzielnie przeprowadza obserwację mikroskopową tkanek zwierzęcych i przy pomocy nauczyciela rysuje obrazy widziane pod mikroskopem 	<ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje budowę poszczególnych tkanek zwierzęcych rozpoznaje na ilustracji rodzaje tkanek zwierzęcych omawia budowę i sposób funkcjonowania tkanki mięśniowej samodzielnie przeprowadza obserwację mikroskopową tkanek zwierzęcych i rysuje obrazy widziane pod mikroskopem 	<ul style="list-style-type: none"> na podstawie ilustracji analizuje budowę tkanek zwierzęcych wykazuje związek istniejący między budową tkanek zwierzęcych a pełnionymi przez nie funkcjami samodzielnie przeprowadza obserwację mikroskopową tkanek zwierzęcych wykonuje z dowolnego materiału model wybranej tkanki zwierzęcej
	3. Tkanka łączna	<ul style="list-style-type: none"> wymienia rodzaje tkanki łącznej wymienia składniki krwi przy pomocy nauczyciela przeprowadza obserwację mikroskopową tkanek zwierzęcych i rozpoznaje elementy tkanki widziane pod mikroskopem 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje rozmieszczenie omawianych tkanek w organizmie opisuje składniki krwi przy niewielkiej pomocy nauczyciela przeprowadza obserwację mikroskopową tkanek zwierzęcych i rozpoznaje elementy tkanki 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje zróżnicowanie w budowie tkanki łącznej omawia funkcje składników krwi samodzielnie przeprowadza obserwację mikroskopową tkanek zwierzęcych i przy niewielkiej pomocy nauczyciela rozpoznaje charakterystycz 	<ul style="list-style-type: none"> omawia właściwości i funkcje tkanki kostnej, chrzęstnej i tłuszczowej charakteryzuje rolę poszczególnych składników morfotycznych krwi samodzielnie przeprowadza obserwację mikroskopową tkanek zwierzęcych i na 	<ul style="list-style-type: none"> wykazuje związek istniejący między budową elementów krwi a pełnionymi przez nie funkcjami wykonuje mapę mentalną dotyczącą związku między budową poszczególnych tkanek zwierzęcych a pełnionymi

			widziane pod mikroskopem	ne elementy obserwowanej tkanki	podstawie ilustracji rozpoznaje charakterystyczne elementy obserwowanej tkanki	przez nie funkcjami <ul style="list-style-type: none"> • samodzielnie przeprowadza obserwację mikroskopową tkanek zwierzęcych i na podstawie ilustracji rozpoznaje oraz opisuje elementy tkanki widziane pod mikroskopem
II. Od parzydełkowców do pierścienic	4. Parzydełkowce – najprostsze zwierzęta tkankowe	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje miejsce występowania parzydełkowców • rozpoznaje na ilustracji parzydełkowca wśród innych zwierząt 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia cechy budowy parzydełkowców • wyjaśnia, na czym polega rola parzydełek 	<ul style="list-style-type: none"> • porównuje budowę oraz tryb życia polipa i meduzy • rozpoznaje wybrane gatunki parzydełkowców 	<ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje wskazane czynności życiowe parzydełkowców • ocenia znaczenie parzydełkowców w przyrodzie i dla człowieka 	<ul style="list-style-type: none"> • wykazuje związek istniejący między budową parzydełkowców a środowiskiem ich życia • przedstawia tabelę, w której porównuje polipa z meduzą • wykonuje model parzydełkowca
	5. Płazińce – zwierzęta, które mają nitkowate ciało	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje miejsce występowania płazińców • rozpoznaje na ilustracji tasiemca 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje na ilustracji elementy budowy tasiemca • wskazuje drogi inwazji tasiemca do organizmu • wskazuje na schemacie cyklu rozwojowego tasiemca żywiciela pośredniego 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia przystosowanie tasiemca do pasożytniczego trybu życia • charakteryzuje znaczenie płazińców • omawia rolę żywiciela pośredniego i ostatecznego w cyklu rozwojowym tasiemca 	<ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje wskazane czynności życiowe płazińców • omawia sposoby zapobiegania zarażeniu się tasiemcem 	<ul style="list-style-type: none"> • analizuje możliwości zakażenia się chorobami wywołanymi przez płazińce • ocenia znaczenie płazińców w przyrodzie i dla człowieka
	6. Nicienie – zwierzęta, które mają nitkowate ciało	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje środowisko życia nicieni • rozpoznaje na ilustracji nicienie wśród innych zwierząt 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje charakterystyczne cechy nicieni • omawia budowę zewnętrzną nicieni • wymienia choroby wywołane przez nicienie 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje drogi inwazji nicieni do organizmu • wyjaśnia, na czym polega „choroba brudnych rąk” 	<ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje objawy chorób wywołanych przez nicienie • omawia znaczenie profilaktyki 	<ul style="list-style-type: none"> • analizuje możliwości zakażenia się chorobami wywołanymi przez nicienie • przygotowuje prezentację multimedialną na temat chorób

						wywoływanych przez nicienie <ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje znaczenie nicieni w przyrodzie i dla człowieka
	7. Pierścienice – zwierzęta zbudowane z segmentów	<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznaje pierścienice wśród innych zwierząt • wskazuje środowisko życia pierścienic 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia cechy charakterystyczne budowy zewnętrznej pierścienic • wyjaśnia znaczenie szczecinek 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia środowisko i tryb życia nereidy oraz pijawki • na żywym okazie dżdżownicy lub na ilustracji wskazuje siodełko i wyjaśnia jego rolę 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje przystosowania pijawki do pasożytniczego trybu życia • charakteryzuje wskazane czynności życiowe pierścienic 	<ul style="list-style-type: none"> • zakłada hodowlę dżdżownic, wskazując, jak zwierzęta te przyczyniają się do poprawy struktury gleby • ocenia znaczenie pierścienic w przyrodzie i dla człowieka
III. Stawonogi i mięczaki	8. Cechy stawonogów	<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznaje stawonogi wśród innych zwierząt • wymienia skorupiaki, owady i pajęczaki jako zwierzęta należące do stawonogów • wymienia główne części ciała poszczególnych grup stawonogów 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia miejsca bytowania stawonogów • rozróżnia wśród stawonogów skorupiaki, owady i pajęczaki 	<ul style="list-style-type: none"> • wykazuje różnorodność miejsc bytowania stawonogów • przedstawia kryteria podziału stawonogów na skorupiaki, owady i pajęczaki • opisuje funkcje odnóży stawonogów • wyjaśnia, czym jest oskórek 	<ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje wskazane czynności życiowe stawonogów • omawia cechy umożliwiające rozpoznanie skorupiaków, owadów i pajęczaków • wymienia cechy adaptacyjne wskazanej grupy stawonogów • wyjaśnia, czym jest oko złożone 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia różnorodność budowy ciała stawonogów oraz ich trybu życia, wykazując jednocześnie ich cechy wspólne • analizuje cechy adaptacyjne stawonogów, umożliwiające im opanowanie różnych środowisk
	11. Pajęczaki – stawonogi, które mają cztery pary odnóży	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia środowiska występowania pajęczaków • rozpoznaje pajęczaki wśród innych stawonogów 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje charakterystyczne cechy budowy zewnętrznej pajęczaków • omawia sposób odżywiania się pajęczaków 	<ul style="list-style-type: none"> • na podstawie cech budowy zewnętrznej pajęczaków przyporządkowuje konkretne okazy do odpowiednich gatunków • na podstawie obserwacji żywych okazów lub filmu edukacyjnego omawia czynności 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia sposoby odżywiania się pajęczaków na przykładzie wybranych przedstawicieli • charakteryzuje odnoża pajęczaków 	<ul style="list-style-type: none"> • ocenia znaczenie pajęczaków w przyrodzie i dla człowieka • analizuje elementy budowy zewnętrznej pajęczaków i wykazuje ich przystosowania do środowiska życia

				życiowe pajęczaków		
	12. Mięczaki – zwierzęta, które mają muszlę	<ul style="list-style-type: none"> wymienia miejsca występowania mięczaków wskazuje na ilustracji elementy budowy ślimaka 	<ul style="list-style-type: none"> omawia budowę zewnętrzną mięczaków wskazuje na ilustracjach elementy budowy mięczaków 	<ul style="list-style-type: none"> na podstawie obserwacji żywych okazów lub filmu edukacyjnego omawia czynności życiowe mięczaków 	<ul style="list-style-type: none"> wykazuje różnice w budowie ślimaków, małży i głowonogów omawia znaczenie mięczaków w przyrodzie i dla człowieka 	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje na ilustracji gatunki ślimaków konstruuje tabelę, w której porównuje trzy grupy mięczaków
IV. Kręgowce zmiennocieplne	13. Ryby – kręgowce środowisk wodnych	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje wodę jako środowisko życia ryb rozpoznaje ryby wśród innych zwierząt kręgowych 	<ul style="list-style-type: none"> na podstawie ilustracji omawia budowę zewnętrzną ryb nazywa i wskazuje położenie płetw opisuje proces wymiany gazowej u ryb 	<ul style="list-style-type: none"> na podstawie obserwacji żywych okazów lub filmu edukacyjnego omawia czynności życiowe ryb przyporządkowuje wskazany organizm do ryb na podstawie znajomości ich cech charakterystycznych 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, na czym polega zmiennocieplność ryb omawia sposób rozmnażania ryb, wyjaśniając, czym jest tarło 	<ul style="list-style-type: none"> omawia przystosowania ryb w budowie zewnętrznej i czynnościach życiowych do życia w wodzie
	14. Przegląd i znaczenie ryb	<ul style="list-style-type: none"> określa kształty ciała ryb w zależności od różnych miejsc ich występowania 	<ul style="list-style-type: none"> podaje przykłady zdobywania pokarmu przez ryby wyjaśnia, czym jest ławica i plankton 	<ul style="list-style-type: none"> kilkoma przykładami ilustruje strategie zdobywania pokarmu przez ryby 	<ul style="list-style-type: none"> omawia znaczenie ryb w przyrodzie i dla człowieka 	<ul style="list-style-type: none"> wykazuje związek istniejący między budową ryb a miejscem ich bytowania
	15. Płazy – kręgowce środowisk wodno-łądowych	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje środowisko życia płazów wymienia części ciała płazów 	<ul style="list-style-type: none"> na podstawie ilustracji omawia budowę zewnętrzną płaza wymienia stadia rozwojowe żaby 	<ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje przystosowania płazów do życia w wodzie i na lądzie omawia wybrane czynności życiowe płazów 	<ul style="list-style-type: none"> omawia cykl rozwojowy żaby i wykazuje jego związek z życiem w wodzie i na lądzie rozpoznaje przedstawicieli płazów wśród innych zwierząt, wskazując na ich charakterystyczne cechy 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, w jaki sposób przebiega wymiana gazowa u płazów, wykazując związek z ich życiem w dwóch środowiskach wykazuje związek istniejący między trybem życia płazów a ich zmiennocieplnością
	16. Przegląd i znaczenie	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje na ilustracji płazy 	<ul style="list-style-type: none"> podaje przykłady 	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje na ilustracji płazy 	<ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje płazy ogoniaste, 	<ul style="list-style-type: none"> ocenia znaczenie

	płazów	ogoniaste, beznogie i bezogonowe	płazów żyjących w Polsce • wymienia główne zagrożenia dla płazów	ogoniaste, bezogonowe i beznogie • omawia główne zagrożenia dla płazów	bezogonowe i beznogie • wskazuje sposoby ochrony płazów	płazów w przyrodzie i dla człowieka • wykonuje portfolio lub prezentację multimedialną na temat płazów żyjących w Polsce
	17. Gady – kręgowce, które opanowały ląd	• wymienia środowiska życia gadów • omawia budowę zewnętrzną gadów	• wyjaśnia związek istniejący między występowaniem gadów a ich zmienno cieplnością • rozpoznaje gady wśród innych zwierząt	• opisuje przystosowania gadów do życia na lądzie • omawia tryb życia gadów	• charakteryzuje rozmnażanie i rozwój gadów • analizuje przebieg wymiany gazowej u gadów	• analizuje pokrycie ciała gadów w kontekście ochrony przed utratą wody • wykazuje związek między sposobem rozmnażania gadów a środowiskiem ich życia
	18. Przegląd i znaczenie gadów	• rozpoznaje na ilustracji jaszczurki, krokodyle, węże i żółwie	• określa środowiska życia gadów • podaje przyczyny zmniejszania się populacji gadów	• omawia sposoby zdobywania pokarmu przez gady • wskazuje sposoby ochrony gadów	• charakteryzuje gady występujące w Polsce • wyjaśnia przyczyny wymierania gadów i podaje sposoby zapobiegania zmniejszaniu się ich populacji	• ocenia znaczenie gadów w przyrodzie i dla człowieka • wykonuje portfolio lub prezentację multimedialną na temat gadów żyjących w Polsce
V. Kręgowce stałocieplne	19. Ptaki – kręgowce zdolne do lotu	• wymienia różnorodne siedliska występowania ptaków • na żywym okazy lub na ilustracji wskazuje cechy budowy ptaków	• rozpoznaje rodzaje piór • wymienia elementy budowy jaja • wskazuje ptaki jako zwierzęta stałocieplne • rozpoznaje ptaki wśród innych zwierząt, wskazując ich charakterystyczne cechy	• omawia przystosowania ptaków do lotu • omawia budowę piór • wyjaśnia proces rozmnażania i rozwój ptaków	• analizuje budowę piór ptaków w związku z pełnioną przez nie funkcją • wykazuje związek istniejący między wymianą gazową a umiejętnością latania ptaków • wyjaśnia proces rozmnażania i rozwoju ptaków	• wykazuje związek istniejący między przebiegiem wymiany gazowej a przystosowaniem ptaków do lotu • na ilustracji lub podczas obserwacji w terenie rozpoznaje gatunki ptaków zamieszkujących najbliższą okolicę
	20. Przegląd i znaczenie ptaków	• podaje przykłady ptaków żyjących	• wymienia pozytywne znaczenie	• omawia znaczenie ptaków w	• wykazuje związek istniejący	• wykazuje związek między stałocieplnością

		w różnych środowiskach	ptaków w przyrodzie	przyrodzie i dla człowieka	między wielkością i kształtem dziobów ptaków a rodzajem spożywanego pokarmu	ptaków a środowiskiem i trybem ich życia
	21. Ssaki – kręgowce, które karmią młode mlekiem	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje środowiska występowania ssaków na podstawie ilustracji omawia budowę zewnętrzną ssaków 	<ul style="list-style-type: none"> wykazuje zróżnicowanie siedlisk zajmowanych przez ssaki określa ssaki jako zwierzęta stałocieplne wymienia wytwory skóry ssaków 	<ul style="list-style-type: none"> na ilustracji lub na żywym obiekcie wskazuje cechy charakterystyczne i wspólne dla ssaków wyjaśnia, że budowa skóry ssaków ma związek z utrzymywaniem przez nie stałocieplności omawia proces rozmnażania i rozwój ssaków 	<ul style="list-style-type: none"> opisuje przystosowania ssaków do różnych środowisk życia charakteryzuje opiekę nad potomstwem u ssaków identyfikuje wytwory skóry ssaków 	<ul style="list-style-type: none"> analizuje związek zachodzący między wymianą gazową ssaków a zróżnicowanymi ich środowiskami występowania i ich życiową aktywnością analizuje funkcje skóry w aspekcie różnorodności siedlisk zajmowanych przez ssaki
	22. Przegląd i znaczenie ssaków	<ul style="list-style-type: none"> wymienia przystosowania ssaków do zróżnicowanych środowisk ich bytowania 	<ul style="list-style-type: none"> wykazuje zależność między budową morfologiczną ssaków a zajmowanym przez nie siedliskiem nazywa wskazane zęby ssaków 	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje zęby ssaków i wyjaśnia ich funkcje wyjaśnia znaczenie ssaków dla przyrody 	<ul style="list-style-type: none"> omawia znaczenie ssaków dla człowieka wymienia zagrożenia dla ssaków 	<ul style="list-style-type: none"> analizuje zagrożenia ssaków i wskazuje sposoby ich ochrony wykazuje przynależność człowieka do ssaków

IX. Dostosowanie przedmiotowego systemu oceniania do możliwości uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi

1) Uczniowie posiadający opinię poradni psychologiczno-pedagogicznej o specyficznych trudnościach w uczeniu się oraz uczniowie posiadający orzeczenie o potrzebie nauczania indywidualnego są oceniani z uwzględnieniem zaleceń poradni.

2) Formy i metody pracy dostosowane do indywidualnych możliwości i potrzeb uczniów:

- możliwość rozbicia zadań złożonych na prostsze i ocenienie ich wykonania etapami,
- wydłużenie czasu na nauczenie się partii materiału lub rozłożenie na mniejsze części,

- branie pod uwagę wyłącznie poprawności merytorycznej wykonanego ćwiczenia,
- podczas odpowiedzi ustnych - zadawanie większej liczby prostych pytań zamiast jednego złożonego,
- obniżenie wymagań dotyczących estetyki zeszytu ćwiczeń,
- wydłużenie czasu pracy na wykonanie zadania,
- wykonanie pracy pod kierunkiem nauczyciela.
- kierowanie poleceń w prostej i konkretnej formie oraz egzekwowanie ich realizacji,
- w miarę potrzeb stosowanie dodatkowych wyjaśnień i naprowadzeń,
- wydłużanie czasu przeznaczonego na realizację różnego typu zadań, w tym sprawdzianów,
- otoczenie ucznia atmosferą akceptacji, życzliwości i zrozumienia,
- wzmacnianie samooceny ucznia poprzez dostrzeganie i podkreślanie jego mocnych stron na forum grupy.